

Kontroler jakości produktów spożywczych

314401

Inna nazwa zawodu: brakarz, kontroler jakości produkcji

Zadania i czynności

Ostatnia aktualizacja - 09.2009 r.

Kontroler jakości wyrobów jest odpowiedzialny za produkcję wyrobów zgodnie z normami jakościowymi, które zostały określone w Księdze Jakości zakładu produkcyjnego. Zdecydowana większość zakładów posiada rozbudowany dział, który nadzoruje przebieg procesu produkcyjnego zgodnie z normami ISO 9001, powszechnie uznawanymi za podstawę budowania systemów zarządzania jakością. Zawierają one terminologię, wymagania i wytyczne, które pracownicy działu zarządzania jakością, są zobowiązani stosować przy wprowadzaniu określonych procedur i doskonaleniu obecnie przestrzeganych instrukcji pracy. Natomiast w branży spożywczej dodatkowo występuje system HACCP, który jest najskuteczniejszym i najbardziej efektywnym narzędziem zapewnienia wysokiego standardu higienicznego warunków produkcji oraz przetwarzania żywności.

Kontroler jakości wyrobów realizuje obowiązki związane z przeprowadzaniem kontroli dostaw surowców, produktów czy półproduktów, które zostaną włączone do procesu produkcji odbiorcy. Następuje wówczas eliminacja towaru, jego detali, niezgodnych z dokumentacją techniczną. W trakcie procesu produkcyjnego rola kontrolera, polega na sprawowaniu nadzoru nad stosowaniem dyscypliny technologicznej i wybiórczym sprawdzaniu jakości wytwarzanego towaru. Przeprowadzana jest tak zwana kontrola międzyprocesowa. Końcowy etap to ocena produktu gotowego.

Kontroler jakości wyrobów nadzoruje sposób przygotowania warunków przechowywania, składowania i transportu towaru.

Osoba zatrudniona na tym stanowisku, dokonuje oceny produktu na każdym z wyżej przedstawionych etapów, sprawdzając jego poszczególne parametry. Kontrola jakości prowadzona jest poprzez zastosowanie rozmaitych przyrządów pomiarowych (suwmiarki, mikrometry, średnicówki, twardościomierze, wysokościomierze), w zależności od branży zakładu produkcyjnego. Ważną rolę w procesie kontroli i podnoszenia jakości wyrobów pełnią pracownicy zespołu laboratorium w dziale zarządzania jakością np. w branży spożywczej następuje pobieranie próby towaru, który jest poddawany analizie laboratoryjnej. Do zakresu obowiązków pracowników laboratorium należy m.in. wykonywanie usług pomiarowych i prowadzenie nadzoru nad środkami kontrolno-pomiarowymi czy podejmowanie decyzji dotyczących wzorów, procesów i metod pomiarowych. Określony produkt można również kontrolować na podstawie danych sensorycznych (dotyk, wzrok, zapach, słuch) czy właściwości fizycznych (np. twardość, chropowatość). Z przeprowadzonej kontroli sporządzany jest raport, który stanowi potwierdzenie jakości wytworzonego produktu lub jest podstawowym materiałem do wprowadzania określonych zmian czy opracowywania nowych procedur.

Praca kontrolera jakości stwarza wiele sytuacji, które mogą być źródłem konfliktów z ludźmi. Dlatego też osoba, która zamierza rozpocząć karierę zawodową na tym

stanowisku powinna posiadać umiejętności związane z tworzeniem dobrych relacji z ludźmi, z szybkim podejmowaniem decyzji oraz bieżącym rozwiązywaniem problemów. Do podstawowych obowiązków zawodowych kontrolera jakości wyrobów, należy także przeprowadzanie wewnątrzzakładowych szkoleń dla pracowników, którzy uczestniczą w procesie produkcyjnym. W trakcie spotkań zespołów pracowniczych opracowywane są m.in. działania korygujące czy ewentualne zmiany w procesach, które mają podnieść jakość produktu.

Środowisko pracy

Ostatnia aktualizacja - 09.2009 r. ŚRODOWISKO PRACY

Warunki materialne

Miejscem pracy kontrolera jakości wyrobów są działające w sektorze prywatnym, zakłady produkcyjne, które funkcjonują w różnych gałęziach przemysłu. Obowiązki zawodowe realizowane są głównie w halach produkcyjnych, magazynach, laboratoriach (np. wykonywanie testów i badań) czy biurach. Warunki pracy kontrolera jakości, tylko w niewielkim stopniu są uciążliwe dla pracownika. W zależności od specyfiki zakładu kontroler narażony jest na niebezpieczeństwo związane z przemieszczającymi się maszynami, materiałami czy hałasem na hali produkcyjnej. W niektórych branżach produkcji może występować zmienna temperatura powietrza (np. produkcja odlewów aluminiowych). Kontroler jakości wyrobów zobowiązany jest do pracy w ubraniu roboczym (np. kitel ochronny).

Warunki społeczne

Zawód kontrolera jakości wyrobów charakteryzuje indywidualne wykonywanie powierzonych zadań, chociaż niezbędne są częste kontakty z pracownikami, którzy bezpośrednio uczestniczą w procesie produkcji. W związku z intensywną współpracą z innymi ludźmi, praca kontrolera jakości narażona jest na powstawanie konfliktów. Osoba na tym stanowisku ponosi odpowiedzialność za pracę podległych pracowników, dlatego też jego zakres czynności obejmuje również udzielenie rad i odpowiedzi na pytania, powstające w trakcie procesu produkcji.

Warunki organizacyjne

Kontroler jakości wyrobów bardzo często pełni funkcję brygadzysty, w związku z tym wykonywane przez niego zadania nadzorowane są bezpośrednio przez kierownika działu kontroli jakości. Charakter pracy na tym stanowisku wiąże się z odpowiedzialnością za jakość wytwarzanego wyrobu.

Praca wykonywana jest w ośmiogodzinnym dniu pracy. Powierzone obowiązki realizowane są cyklicznie, cechuje je duża rutynowość. Specyfikę pracy w większości zakładów produkcyjnych, charakteryzuje zmienność w obowiązującym harmonogramie czasu pracy. Zdarza się (np. kiedy należy pilnie zrealizować duże zlecenie), że praca wykonywana jest w godzinach nocnych, a także w niedziele czy święta. Kontroler jakości wyrobów to pracownik, który wykonuje czynności zawodowe tylko na terenie zakładu pracy, jego stanowisko nie wiąże się z koniecznością wyjazdów służbowych.

Wymagania psychologiczne

Ostatnia aktualizacja - 09.2009 r.

Kontroler jakości wyrobów to zawód, w którym takie cechy jak dokładność, samodzielność i spostrzegawczość, są niezwykle cenne do realizacji wyznaczonych zadań. Zakres obowiązków zawodowych, wskazuje że umiejętność nawiązywania kontaktów i współdziałania z ludźmi (np. w sytuacji udzielania rad czy przygotowywania dokumentacji związanej z reklamacją towaru), znacznie podnoszą jakość wykonywanej pracy. Konieczność stałej współpracy z podwładnymi, przełożonymi i w niektórych przypadkach z klientami, wymaga swobody wypowiedzania się jak i przygotowywania odpowiedniej dokumentacji (np. pisemna odpowiedź na złożoną reklamację). Osoba zatrudniona na tym stanowisku, powinna odznaczać się dużą odpornością na stres, który spowodowany jest koniecznością podejmowania trafnych decyzji (np. związanych z wyborem jakości określonych wzorów czy procesów). Szeroki wachlarz obowiązków zawodowych powoduje, że kontroler jakości to osoba, która musi doskonalić umiejętności radzenia sobie z różnymi zadaniami, które pojawiają się w tym samym czasie. Specyfika procesu produkcyjnego, wymaga od osoby, która czuwa nad jakością wytwarzanego towaru, szybkiej zmiany aktywności czy miejsca wykonywania pracy (np. udzielanie instrukcji podległym pracownikom na hali produkcyjnej, a następnie przygotowywanie w pomieszczeniu biurowym, odpowiedniej dokumentacji z oceny produktu). Głównym zadaniem kontrolera jest ocena jakości wyrobu, dlatego powinien posiadać zdolność ostrego widzenia oraz porównywania i rozróżniania barw. Gotowy produkt sprawdza wykorzystując zmysł dotyku (np. określa chropowatość) i smaku (np. w branży spożywczej). Szeroki wachlarz obowiązków kontrolera jakości artykułów spożywczych i przemysłowych wskazuje, że osoby, które posiadają zainteresowania z obszaru technicznego oraz takich dziedzin jak matematyka, fizyka, informatyka, chemia, biologia i psychologia, są odpowiednimi kandydatami na stanowisko kontrolera jakości wyrobów.

Wymagania fizyczne i zdrowotne

Ostatnia aktualizacja - 09.2009 r.

Praca na stanowisku kontroler jakości wyrobów należy do średnio lekkich. W związku ze specyfiką pracy istotne jest, aby pracownik posiadał ogólną dobrą kondycję fizyczną.

Zróżnicowanie działów gospodarki wytwarzających produkty sprawia, że kontroler jakości wyrobów w zależności od branży, powinien posiadać dobrze wykształcone określone zmysły. W przypadku zatrudnienia w branży kosmetycznej ocena gotowego produktu, następuje głównie poprzez wykorzystanie zmysłów węchu i wzroku. Z kolei nadzór nad jakością towaru w produkcji spożywczej, odbywa się w znacznej mierze na podstawie zmysłu smaku, wzroku i węchu. Natomiast gotowy towar w produkcji budowlanej czy okuć meblowych, sprawdzany jest przy wykorzystaniu przede wszystkim zmysłu dotyku i wzroku.

Kandydaci, którzy zamierzają rozpocząć karierę zawodową, realizując obowiązki kontrolera jakości wyrobów, nie podlegają dodatkowym badaniom lekarskim.

Warunki podjęcia pracy w zawodzie

Ostatnia aktualizacja - 09.2009 r.

Ścieżkę rozwoju zawodowego kontrolera jakości wyrobów, zapoczątkowuje

wykształcenie średnie techniczne. W zależności od gałęzi przemysłu, występują różne wymagania dotyczące specjalności kształcenia. Osoby, które zdobyły zawód technika mechanika, mogą uzyskać zatrudnienie na stanowisku kontrolera jakości wyrobów w zakładzie produkującym np. okucia budowlane. Natomiast kandydaci z dyplomem technika technologii żywności, będą mogli nadzorować jakość wyrobu w branży spożywczej. Specyfika tego zawodu polega na wewnątrzzakładowym przygotowaniu pracownika, do realizacji obowiązków z zakresu kontroli jakości produktu gotowego. Regułą jest, że na stanowiska kontrolne powoływani są pracownicy, którzy posiadają bogate doświadczenie w danym zakładzie pracy. Nabyta przez nich wiedza jest bardzo cenna w ogólnej ocenie jakości wytwarzanego towaru.

W związku z tym, że jednym z podstawowych zadań jest przygotowywanie raportów kontrolnych, osoba na tym stanowisku powinna posiadać przynajmniej podstawowe umiejętności obsługi komputera. Kontroler jakości wyrobu wykonuje czynności zawodowe również w magazynach, gdzie często wymagane są uprawnienia do obsługi wózka widłowego.

Możliwości awansu w hierarchii zawodowej

Ostatnia aktualizacja - 09.2009 r.

Wdrażane przez zakłady produkcyjne standardy ISO 9001, uznawane za podstawę budowania systemów zarządzania jakością, wiążą się z koniecznością tworzenia działów, które nadzorują jakość wytwarzanego produktu. Rekrutacja do tych struktur, bardzo często przeprowadzana jest wśród kadry zatrudnionej na niższych szczeblach procesu produkcyjnego. Osoba, która realizuje zadania kontrolera jakości wyrobów bezpośrednio na linii produkcyjnej może uzyskać awans zawodowy na stanowisko kierownika działu, inżyniera jakości procesu, inżyniera systemu zarządzania czy pracownika zespołu laboratorium. Rozwój zawodowy uzależniony jest przede wszystkim, od kontynuacji kształcenia na poziomie studiów wyższych (np. zarządzanie i inżynieria produkcji czy mechanika i budowa maszyn). Istotnym czynnikiem, który również decyduje o uzyskaniu kolejnego szczebla w hierarchii organizacji, jest posiadanie takich cech jak samodzielnosc, zmysł organizacyjny czy umiejętność współdziałania z ludźmi. Możliwości awansu stwarzają również szkolenia i studia podyplomowe, organizowane dla audytorów wewnętrznych, którzy są zatrudnieni w dziale jakości. Ich zadania obejmują przeprowadzanie audytów procesu, nadzór nad wdrożeniem działań poaudytowych i sprawdzanie skuteczności wdrożonych działań.

Możliwości podjęcia pracy przez dorosłych

Ostatnia aktualizacja - 09.2009 r.

Specyfika pracy w dziale zarządzania jakością polega na nieustannym doskonaleniu i wdrażaniu nowych działań. Zadania na stanowisku kontrolera jakości wyrobów, mogą wykonywać również osoby w późniejszym wieku, starsi pracownicy. Pracodawca może wykorzystać doświadczenie zawodowe wieloletniego pracownika, zarazem inwestując w jego szkolenia z zakresu pojawiających się technologii czy umiejętności obsługi komputera. Zatrudnienie w strukturach działu zarządzania jakością mogą uzyskać osoby, które pragną powrócić do aktywności zawodowej. Podstawowym warunkiem ich powrotu do pracy jest zdobycie wiedzy o aktualnie stosowanych technologiach. Istotnym elementem powtórnego przystosowania do wykonywania obowiązków na tym stanowisku, jest udoskonalenie lub nabycie umiejętności z zakresu

nowych programów komputerowych, wykorzystywanych w niektórych zakładach do sporządzania raportów pokontrolnych.

Możliwości zatrudnienia

Ostatnia aktualizacja - 09.2009 r.

Rozwojowa tendencja różnych gałęzi przemysłu, stwarza miejsca pracy dla kontrolerów jakości wyrobu. Analiza poszczególnych regionów kraju wskazuje, że budowlany segment rynku będzie wyznaczał kierunek rozwoju procesu produkcyjnego. Liderami pod względem tempa wzrostu produkcji budowlano-montażowej związanej z budownictwem niemieszkaniowym są: mazowieckie, które jest obecnie centrum nieruchomości komercyjnych oraz śląskie, wielkopolskie, dolnośląskie i łódzkie. Przemysł motoryzacyjny najbardziej rozwija się w województwach: lubuskim, wielkopolskim, śląskim. Wśród regionów, które dysponują potencjałem rozwoju firm działających w branży nowoczesnych technologii, znajduje się: Górny i Dolny Śląsk oraz Małopolska.

Natomiast kontrolerzy jakości wyrobów w branży spożywczej, mogą uzyskać zatrudnienie w niżej przedstawionych ośrodkach tego przemysłu (Tabela 1.)

Główne ośrodki przemysłu spożywczego

Branże	Główne ośrodki
Przemysł mięsny	Ełk, Białystok, Ostróda, Jarosław, Rawa Mazowiecka, Sokołów Podlaski, Krotoszyn, Olsztyn
Przemysł rybny	Gdańsk, Gdynia, Szczecin, Kołobrzeg, Łeba, Grajewo, Władysławowo
Przemysł mleczarski	Warszawa, Wysokie Mazowieckie, Grajewo, Radzyń Podlaski, Ostrów Mazowiecka, Lidzbark Warmiński, Lubawa
Przemysł olejarski	Katowice, Brzeg, Bielsko-Biała, Warszawa, Gdańsk, Bodaczów
Przemysł młynarski	Warszawa, Poznań, Wrocław, Jarosław
Przemysł cukrowniczy	Werbkowice, Krasnystaw, Głinojeck, Ropczyce, Łapy, Stargard Szczeciński
Przemysł cukierniczy	Warszawa, Kraków, Poznań, Gdańsk
Przemysł owocowo-warzywny	Tarczyn, Góra Kalwaria, Łowicz, Dwikozy, Tymbark, Rzeszów, Białystok, Olsztyn
Przemysł alkoholi	Tychy, Brzesko, Poznań, Ostrów Wielkopolski,

Białystok, Siedlce, Starogard Gdański

Przemysł słonych przekąsek Skawina, Grodzisk Mazowiecki

**Przemysł koncentratów
spożywczych** Kotlin, Kalisz, Poznań, Płock

Źródło: http://pl.wikipedia.org/wiki/Przemys%C5%82_spo%C5%BCywczy_w_Polsce

Zawody pokrewne

Ostatnia aktualizacja - 09.2009 r.

specjalista kontroli jakości

kontroler produkcji

Polecana literatura

Ostatnia aktualizacja - 09.2009 r.

- Giera K., Werpachowski W.: *Księga jakości*, WITiE, Radom 1995
- Kanholm J.: *ISO 9000 - Wymagania bez tajemnic - Przewodnik*, Alfa-Wero, Warszawa 1998
- Kolman R., *Poradnik o jakości dla praktyków*, Wydawnictwo TNOIK, Bydgoszcz, 1955
- Łańcucki J., Kowalska D., Łuczak J., *Zarządzanie jakością w przedsiębiorstwie*, TNOIK, Bydgoszcz 1995
- Ostrowska K., "System zarządzania jakością zgodny z wymaganiami ISO 9001:2000 – o tym trzeba wiedzieć" w "ISO 9001 - Skuteczny sposób uzyskania certyfikatu jakości" pod red. Eckhard Kreier, Jacek Łuczak, rozdz. 1/1 str. 1, Wydawnictwo Forum Sp. z o.o., Poznań 2004
- Wiśniewska M.: *Normy ISO serii 9000 oraz metoda HACCP w zakładowym systemie jakości przedsiębiorstwa spożywczego*, ODiDK, Gdańsk Oliwa 2000
- Wojciechowski H.: *ISO 9000 w praktyce - Dokumentowanie, wdrażanie, przykłady*, ODiDK, Gdańsk Oliwa 2000